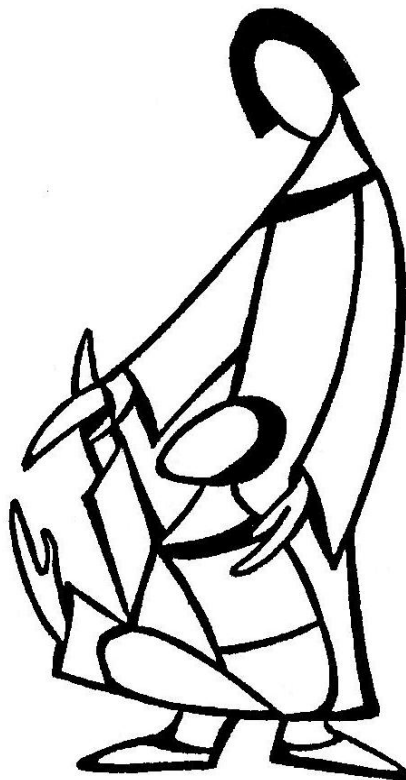

ZEVENENTWINTIGSTE ZONDAG D.H.J.

*Wanneer je alles hebt gedaan
wat u opgedragen is, zeg dan:
Wij zijn maar knechten en
hebben gedaan wat we behoorden te doen.
(Lucas 17)*

VOORAF

Orgelspel

INTREDE Het leven voert ons (3c) *t.: Sytze de Vries*
m.: Willem Vogel

WELKOM.

*Je moet van gezegdes
nooit een argument maken
en evenmin met spreekwoorden
je gelijk proberen te halen.*

*Een woord, een uitspraak
krijgt pas echt inhoud
als je weet wie waar wanneer
en waarom dit is gezegd,
deze uitspraak gedaan.*

*Van al dit specifieke,
vaak eenmalige ontdaan
komen woorden en uitspraken, ook
bijbelwoorden, in de lucht hangen -
rijp voor zowat elke uitleg.*

*Welkom u allen hier omwille van elkaar,
in Gods naam samen.*

+

Lied. Het leven voert ons (2c.)

SCHULD BEKENNEN.

V.: Waak over je gevoelens ...
't worden je gedachten.

Waak over je gedachten ...
't worden je woorden.

Waak over je woorden ...
't worden je daden.

Waak over je daden ...
't wordt gewoonte.

Waak over je gewoonten ...
't wordt je geweten.

Waak over je geweten ...
het wordt je hele wezen.

A.: **VERGEVEN WIJ ELKAAR EN
GOD EN GOED ONS ALLEN.**

BEZINNING.

Woord en lied

A.: **Gij hart Gij bron van leven** *P. Verhoeven*
ontferm U over ons. *Taizé*
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.

*Meer dan om het te máken
is het leven gegéven
en te beleven.*

**A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.**

*Je beroep als roeping zien
inspireert en stimuleert
en voorkomt eigendunk.*

**A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.**

*Zoals vérdrieken van drinken
kan vérdienen de keerzijde
van dienen worden.*

**A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.**

GEBED.

*In het moment de Eeuwige
in de tijd de Oneindige beleven -*

*in lief en lach blijde hoop,
in lijden en leed liefde proeven -*

*doorheen verval en dood
leven zien.*

*Wees zo voor ons grond
onder de voet, bron van hoop -*

*Gij, met geen naam te noemen;
Gij, God en Goed onder ons.*

Gezongen

Als Gij niet
zijt de grond waarop ik sta
de bron waaruit ik put
de einder waarheen ik ga -
als Gij niet zijt
wie ben ik dan
in tijd en eeuwigheid ?

*t.: P. Verhoeven
m.: W. Vogel*

EERSTE LEZING.

De profeet Habakuk
1,2-4;12-13;2,1

Wat zou ik me nog druk maken, Heer;
Ge luistert toch niet.
Wat zou ik de hemel nog langer bestormen;
het lost niets op.
Al dat onrecht, - het gebeurt maar.

De zuivere waarheid telt niet meer;
het volste recht doet er niet toe.
Brutale leeghoofden zijn aan het woord;
de bedachtzame wijze
is de mond gesnoerd.

Gij kunt, wordt gezegd, toch geen kwaad
verdragen en geen onrecht velen.
Gij kunt het toch niet aanzien
dat rechtschapen mensen worden vertrapt
en - langs slinkse wegen in 'n fuik gelokt -
in een wirwar van netten verstrikt raken!

Zij die dit doen
kunnen hun plezier niet op.
Ze zegenen hun netten
en bidden voor hun fuik.
Kan dit allemaal zomaar?
Ik wacht op antwoord.
Het zal me benieuwen.

Lied. Wees voor mij een beschuttende rots (1c)

t.: W. Barnard

m.: W. Vogel

HET EVANGELIE.

Lucas 17,5-10

De mensen die Jezus volgden vroegen hem: 'Heer, geef ons meer geloof.' Hij antwoordde: 'Had je een geloof zo groot als een mosterdzaadje en zou je tegen die moerbeiboom daar zeggen 'Maak je los uit de grond en plant je in de zee' dan zou hij je gehoorzamen. Wie van jullie zegt tegen de knecht die hij in dienst heeft als ploeger of veehoeder wanneer hij van het land komt: 'Ga maar vlug aan tafel en tast toe.' Zal hij niet veeleer zeggen: 'Maak mijn eten klaar; doe je schort voor en bedien mij. Daarna kun je zelf eten en drinken.' Moet hij die knecht soms dankbaar zijn omdat hij heeft gedaan wat hem is opgedragen? Zo is het ook met jullie: Wanneer je alles hebt gedaan wat je opgedragen is, zeg dan: Wij zijn maar knechten en hebben gedaan wat we behoorden te doen.'

Lied. Wees voor mij een beschuttende rots (1c)

MEDITATIE

Het is helemaal niet zo verwonderlijk dat mensen zich zo nu en dan storen, zelfs ergeren aan wat als evangelie, blijde boodschap, Gods woord in het weekend in de kerken te horen is. Dit ligt niet zozeer aan wat er staat en gelezen wordt als wel aan het idee dat alles als voor eeuwig en overal geldend uit de hemel afkomstig is en zich niet ooit ergens in 'n bepaalde situatie heeft afgespeeld, gezegd en geschreven is.

Een hardwerkende vrouw met het hart op de tong stak niet onder stoelen of banken dat zij zich mateloos stoorde aan de parabel van De Arbeiders van het Elfde Uur, die op naam staat van Jezus van Nazaret en waarin hij zegt dat de werkers van het elfde uur evenveel uitbetaald mogen krijgen als de werkers van 't eerste uur.

Zo kunnen mensen vandaag de wenkbrauwen fronsen als ze Jezus horen zeggen dat de afgematte knecht met een zware werkdag achter de rug bij thuiskomst ook nog eens eten moet klaarmaken en opdienen voor zijn baas die wellicht 's middags een potje golf in slow motion speelde met 'n hulpje om 't karretje te trekken.

Los gemaakt van feitelijke situatie en tijd kunnen woorden en uitspraken heel iets anders gaan betekenen en oproepen dan eens bedoeld. In de evangelies is niet zozeer Jezus aan het woord als wel de latere geloofsgemeenschap die in zijn naam een christelijke gemeenschap probeerde op te bouwen; en daarbij was een van de grote struikelblokken dat de christenen van joodse afkomst zich erop beriepen dat ze al tijden de strenge regels van de Wet hadden gevolgd terwijl de 'bekeerlingen uit het heidendom' na -in hun ogen - een leventje van lang leve de lol zomaar welkom waren in de christengemeente.

Tegen deze gedachte stellen zich zowel de parabel van *De Arbeiders van 't elfde uur* als de uitspraken over *De uitgebuite Knecht* te weer: als vanouds rechtgelovige heb je geen recht op een voorkeursbehandeling boven anderen. De bekeerde nieuwkomer is geheel je gelijke.

Kort orgel

Volgens kunsthistorici is het ooit, wel erg lang geleden, heel gewoon geweest dat kunstenaars hun schilderij of compositie niet ondertekenden. Ze leefden met saamhorigheidsgevoel in een samenleving waar iedereen zijn vaardigheid en ambacht had: de smid, de bakker, de bouwer, de kunstschilder, de musicus, de schrijver. Allen hadden met elkaar een plaats in het leven en maakten - ieder op zijn manier - kunst van hun werk omwille van de gemeenschap. Daarom staan vele oudere muziekstukken op naam van 'anonymus', 'naamloos' dus en zijn mooie schilderijen van 'onbekende meesters'. Hoeveel kunst - en niet alleen kunst maar ook kunde - is er niet voortgekomen uit het brein en de handen van kloosterlingen: 'pro Deo'. Deze gemeenschapszin en bescheidenheid van het individu stoelden op een diep, mogelijk niet verwoord 'we delen allen samen dit éne leven'. Dit zouden we eens moeten vergelijken met hoe momenteel Jan en Alleman op hun rechten staan en hun naam vermeld willen horen en zien.

Wie in onze tijd naar een tv-programma kijkt wordt tegen het einde ervan getrakteerd op 'n reeks namen van mensen die genoemd moeten worden omdat ze iets aan 't programma hebben bijgedragen, - al is het nog zo'n akkefietje.

Dit verschijnsel moet wellicht gezien worden als een uiting van sterk gegroeid individualisme en even sterke mindering van gemeenschapszin. En dit, zowel de te grote belangstelling voor het ik-belang als het tekort aan wij-gevoel heeft weer een oorzaak die heel veel dieper ligt: de vervlakking van 't besef dat we allen deel hebben aan het mysterieuze en te eerbiedigen leven, waarin en waaraan wij werken mogen, - 'waarvan wij iets moeten máken'; dat echter niet allereerst te máken, maar gegéven te beleven is. Kortzichtigheid in deze wordt benauwend, werkt verstikkend, - of modern gezegd: gaat stressen.

*Het besef te leven in een wereld
waarin niet alles door mensen is bedacht en
gemaakt, waarin dus natuur is
geeft me geestelijk ruimte om te ademen.
Het leidt tot een minder verkrampde opvatting
over de plaats en betekenis van mensen.
Door bepaalde ervaringen in de natuur
word je boven jezelf uitgetild
en krijg je het gevoel opgenomen te zijn
in een groter geheel.*

*Dit soort spirituele ervaringen zul je missen
in een gesloten universum
waar alles om mensen draait.
Natuurlijk zijn mensen belangrijk.
Maar de gedachte dat alles om de mens draait
is nogal benauwend.*

*Het geeft me een gevoel van verstikking.
Bovendien kunnen mensen er
alleen maar bij winnen wanneer ze
in contact treden met waardevolle zaken
die ze niet zelf hebben gemaakt.
Het besef dat je niet het enige wezen bent
dat in zichzelf waardevol is
geeft je een beter perspectief
op het bijzondere van mensen.
Zo ben je niet uitsluitend
op jezelf geconcentreerd.
(Wouter Achterberg, filosoof)*

Ik raak er steeds meer van overtuigd
dat spiritualiteit, religiositeit en
geloof in wat ons overstijgt de einders zijn
waar wij naar toe leven, omdat juist zij tot
het specifieke bereik van 't menselijke horen.
Maar dan hebben wij dringend behoefte
aan een meer humane cultuur
die ons deze waarden aanreikt
om ze ons vervolgens eigen te maken. (C. H.)

God, geef de aarde de hemel terug;
de mens z'n grenzeloos vergezicht.

BELIJDENIS

Lied

K.: Gij God de vonk die in ons brandt
als vuur niet te blussen, *t.: P. Verhoeven*
als leven niet te stuiten. *m.: Perry*
Gij die Uw naam in ons geschreven hebt,
Uw wil Uw wet gegrift diep in ons hart.

**A.: Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**

K.: Gij die de vreugde zijt
waaruit de vogel zingt,
de blijheid die aan bloemen
geur en kleur geeft.
Gij die bloeit in alwat leeft,
in alwat groeit het leven zijt.

**A.: Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**

K.: Gij alle woorden ver te boven;
in geen wet, geen weet,
geen waarheid uit te spreken.
Gij zijt genoemd de eeuwen door
met lieve namen: Vader, Liefde, Trouw.

**A.: Mijn God ik zoek naar U
alwat ik ben is dorst naar U
Gij ziel van alle leven.**

ONDERBREKING.

Brood en Beker
Orgelspel en collecte

Lied.

BROOD EN BEKER.

Het leven is ons om niet gegeven;
we maken het mee,
mogen het beleven.

De lucht is ons om niet gegeven;
we ademen in en uit,
raken beziel.

Brood en beker zijn ons om niet gegeven:
we delen het kwetsbaar bestaan,
doen samen al wat te doen staat

tot alle leven in U, mijn God
zal zijn voltooid.

GEDACHTENIS.

Bid voor die ziek zijn
naar ziel of lichaam;
en niemand van ons is volmaakt.

Bid voor die zorgzaam bijstaan,
dag en nacht waken; en op iedereen
wordt vroeg of laat een beroep gedaan.

Bid voor die ons zijn voorgegaan.
In eerbiedige gedachtenis noemen wij:

Bid voor die achterbleven;
en iedereen mist wel iemand.

GEBED AAN TAFEL.

Gezongen, gezegd

*Waar Hij was,
die mens Jezus Christus
kwamen lammen in de benen,
gingen doven de oren open en
vielen blinden de schellen van de ogen.*

*Waar Hij was
vluchtten kramp en koorts
uit het lijf van de mensen,
werd de gemeden melaatse
in de kring opgenomen en
zieken de straffende vinger Gods
uit het hoofd gepraat.*

*Waar Hij was
werden brood en vis van harte gedeeld
en groeide uit amper iets voor één
overvloed voor allen.*

*Waar Hij was
verliet God zijn hoge hemel
en werd een vader
die leeft en lijdt met de mensen.*

**A.: Alwie eten van dit brood t.: P. Verhoeven
en samen deze beker willen delen m.: Perry
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed - tot alles is volbracht.**

*Vanaf de berg zag Hij
de wereld op zijn hop.*

*'Zalig de armen;
want je bent niet gelukkig
om wat je bezit
en je wordt niet rijk
van wat je hebt.*

*Zalig die van wapens
niet willen weten;
ze winnen de wereld zonder geweld.*

*Zalig die hun zinnen zuiveren;
ze vinden God
in het diep van hun hart.*

*Zalig die deemoedig zijn;
als een kind bij Moeder
zijn zij geborgen bij God.*

*In dit vertrouwen heeft Hij
van de wereld afscheid genomen.*

*Hij nam brood uit koren gekneet,
zegende, brak het en zei:
Dit ben ik en ik beloof u vast
dat ge zult eten en drinken
aan mijn tafel in Vaders huis.
Neem het, eet het.*

*Hij nam de beker
uit druiven geperst,
zegende die,
reikte hem over en zei:
Neem de beker van Mij over
en geef hem door;
want ik zal er pas weer van drinken
wanneer alles is voltooid.*

*Doe wat ik heb gedaan
en vergeet me niet.*

**A.: Alwie eten van dit brood
en samen deze beker willen delen
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed - tot alles is volbracht.**

*Bij leven niet begrepen
en in de steek gelaten
gedoemd te worden vergeten,
is Hij onweerstaanbaar
doorheen de dood tot leven gekomen -
is Hij voor allen die in Hem
hun ware aard en God herkennen
geworden die Hij is:
de mens een broeder, God een zoon.*

Bid zoals Hij gebeden heeft.

ONZE VADER.

Gezongen

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied

A.: Wie luistert naar Gods woord (1c)

t.: C. Poort
m.: W. Vogel

*Laat je niet verleiden
tot opboksen tegen elkaar,
competitie met een ander;
tot schele ogen maken.
Zoek samen de goede geest
in zaak en vermaak.*

A.: Wie luistert naar Gods woord (1c)

*Hang je niet op
aan gescoord resultaat,
behaald succes;
aan applaus en loftrompet.
Wek de goede geest
met eigen hand in eigen hart.*

A.: Wie luistert naar Gods woord (1c)

*Krijg smaak in het leven,
in wat sober en sereen is;
je aanspreekt in de stilte,
je hart beroert.
Beleef de goede geest
in omzien naar elkaar.*

A.: Wie luistert naar Gods woord (1c)

ZEGENWENS.

Zegenen wij elkaar
bij lief en leed
met hart en handen.
En zegene ons God en Goed
in de naam van
Vader Zoon en Heilige Geest.

Amen.

ORGELSPEL